

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj-juni, 2025-26
Institution	Skanderborg-Odder Center for Uddannelse, SCU
Uddannelse	HHX
Fag og niveau	Psykologi B
Lærer(e)	Signe Schmidt
Hold	2025 Ps

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Arbejdsliv, herunder feltarbejde
Titel 2	Det institutionaliserede menneske (Institutioner)
Titel 3	Kærlighed og parforhold
Titel 4	Kriminologi og retspsykologi

Titel 1	Arbejdsliv, herunder feltarbejde
Indhold	<p>Om forløbet:</p> <p>I dette forløb undersøger vi forskellige dele af det arbejdsliv, som langt de fleste mennesker bliver en del af. Vi kommer omkring en karakteristik af den gode medarbejder og den gode leder. Og vi undersøger, hvad der kendetegner et godt og meningsfuldt arbejdsmiljø, der skaber arbejdsglæde frem for stress og sygemeldinger.</p> <p>Vi har været omkring følgende emner:</p> <ul style="list-style-type: none">- Karakteristik af det moderne arbejdsliv- Rekruttering- God og dårlig ledelse- Det sociale fællesskab på arbejdspladsen- Mobning på arbejdspladsen- Motivation og arbejdsglæde- Stress i arbejdslivet- Kommunikation på arbejdspladsen- Fyring og krisereaktioner

Kernestof:

Fra Schultz Larsen, Ole, Psykologiens veje, systime ibog:

- "Fra industriarbejde til service- og vidensarbejde" <https://psykveje.systime.dk/?id=5572> (1,1 ns)
- "Det moderne arbejdsliv" <https://psykveje.systime.dk/?id=5572#c14295> (1,5 ns)
- "Problemer i det moderne arbejdsliv" <https://psykveje.systime.dk/?id=5572#c12524> (1,4 ns)
- "Halo-effekt" <https://psykveje.systime.dk/?id=5237#c13266> (0,5 ns)
- "Mobning" <https://psykveje.systime.dk/?id=5535#c12423> (3,4 ns)
- "Stress og coping" <https://psykveje.systime.dk/?id=5559> (0,9 ns)
- "Akut stress" <https://psykveje.systime.dk/?id=5574#c12538> (0,8 ns)
- "Kronisk stress" <https://psykveje.systime.dk/?id=5574#c12537> (0,9 ns)
- "Ydre faktorer: stress på arbejdet" <https://psykveje.systime.dk/?id=5573#c12531> (2 ns)
- "Akutte traumatiske kriser" <https://psykveje.systime.dk/?id=5590#c12589> (1,3 ns)
- "Kriseforløbet i den akutte krise" <https://psykveje.systime.dk/?id=5590#c12587> (2,3 ns)
- "Konflikttrappen" <https://psykveje.systime.dk/?id=5444#c12161> (1,2 ns)
- "Afspænding, jeg-sprog og cirkulær forståelse" <https://psykveje.systime.dk/?id=5444#c12159> (2 ns)
- "Kommunikationens fire niveauer" <https://psykveje.systime.dk/?id=5449> (1,5 ns)

Bentsen m.fl., Organisation, systime ibog:

- "Personlighedsprofil" <https://organisation.systime.dk/?id=167> (2,8 ns)
- "Ledelsesniveauer" <https://organisation.systime.dk/?id=301#c956> (0,4 ns)
- "Lederens opgaver" <https://organisation.systime.dk/?id=301#c959> (0,5 ns)
- "Lederens roller" <https://organisation.systime.dk/?id=301#c962> (0,6 ns)
- "Lederens menneskeopfattelse" <https://organisation.systime.dk/?id=301#c966> (1,1 ns)
- "Ledelsesformer" <https://organisation.systime.dk/?id=301#c972> (0,9 ns)
- "Situationsbestemt ledelse" <https://organisation.systime.dk/?id=301#c972> (0,3 ns)
- "Thorndikes effektlov" <https://organisation.systime.dk/?id=168>
- "Lawlers forventningsteori" <https://organisation.systime.dk/?id=168#c653>
- "Maslows behovshieraki" <https://organisation.systime.dk/?id=168#c653>
- "Hertzbergs to-faktor teori" <https://organisation.systime.dk/?id=169#c657>

Supplerende stof:

Der har her været fokus på arbejdspsykologi, personlighedspsykologi og socialpsykologi ud fra et praksis- og anvendelsesorienteret perspektiv.

Schjølberg, Ulla Gjeset, "Hvorfor er nogle chefer elendige?", forskning.no, 2014 (2,3 ns)

(Udklip fra) Schrøder, Casper: "DR's korrespondent har mødt den nye Novo-chef: Hastighed ligger til min personlighed", dr.dk, 9. august 2025 (2 ns)

Rasmussen, Tina, ”Ekspert: Derfor er gode kolleger vigtige”, Gymnasieskolen, 2019 (1,5 ns)
Møller, Nynne Hein m.fl., ”Mobning, chikane og dårlig ledelse: Folkekirken er plaget af et 'sygt' psykisk arbejdsmiljø”, dr.dk, 2022 (1,8 ns)
Cornelia Flensborg Jensen, ”Jordemoder fik stress efter 56 dage i jobbet: Det arbejdsliv, jeg kom ud til, var ikke det, mine studier havde forberedt mig på”, Politiken, 2023 (2,3 ns)
Rasmussen, Tina, ”Erhvervspsykolog: Sådan kommer du videre efter en fyring”, Gymnasieskolen.dk, 2015 (1,9 ns)

TV-udsendelser:

DR2: ”God ledelse”, 2009 (30 min) (6 ns)

YouTube/korte videoer:

Frederick Taylor Scientific Management, https://youtu.be/vNfy_AHG-MU?si=Cq1RuaV1rPU9RjzZ, 2. September 2016

”Laila er finalist til prisen ”Danmarks bedste kollega””

<https://www.youtube.com/watch?v=v3q62PxdE2A>

Videocase: ”Konflikter med kolleger”

<https://organisation.systime.dk/?id=293#c1655>

Videocase: ”Mobning og chikane” <https://organisation.systime.dk/?id=293#c2345>

Videocase: ”God omgangstone” <https://organisation.systime.dk/?id=299#c2333>

Videocase: ”Situationsbaseret ledelse”

<https://organisation.systime.dk/?id=299#c2353>

Andet materiale:

Shalom H. Schwartz: Værdihjul, <https://www.gnist.com/wp-content/uploads/2018/08/Gnisten-i-Arbejdslivet-Vaerdihjul.pdf>

Styrketest: <https://www.viacharacter.org/>

DISC-personlighedstesten

AI-interaktion om motivationsteori: <https://organisation.systime.dk/?id=169#c2534>

Kernestofområder:

Social psykologi:

- social adfærd, gruppepsykologiske processer, inklusion og eksklusion samt social indflydelse
- kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier
- social kognition, herunder stereotyper, fordomme og diskrimination
- kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil

Kognition og læring:

- psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for motivation
- følelser og kognition
- perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og

	<p>omverdenen</p> <p>Personlighed og identitet: – selv, identitet og personlighed – individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping</p> <p>Psykologisk metode – undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.</p> <p>Der er læst ca. 50,7 normalsider i dette forløb.</p>
Omfang	34 moduler
Særlige fokuspunkter	Faglige Lytte Læse Diskutere Almene (tværfaglige) Analytiske evner Overskue og strukturere
Væsentligste arbejdsformer	Gruppearbejde Individuelt arbejde Lærerstyret undervisning Virtuelle arbejdsformer

Titel 2	Institutioner
Indhold	<p>Stort set alle danske børn går i daginstitution. Sådan er det bare. Men også som ældre kommer mange i berøring med institutionslivet, når de bliver afhængige af andres omsorg. Mennesker med alvorlige funktionsnedsættelser er dog den gruppe, der har størst erfaring med institutionslivet. Mange bor på institutioner fra de bliver voksne og skal flytte hjemmefra.</p> <p>Vi har i dette forløb set på ”Det institutionaliserede menneske” – For hvad er vigtigt når børn, ældre og mennesker med funktionsnedsættelser bliver afhængige af personalets omsorg på institutionerne?</p>

Vi har været omkring følgende:

Et kulturelt blik på det institutionaliserede menneske

Eksperimentet med vores børn

Opdragelse og småbarnets adfærd

Skældud, afstemt pædagogik og ICDP.

Læring i daginstitutioner.

Ældre med demens

Personcentreret omsorg

Afstemt pædagogik ift. ældre

Åndsvageforsorgens historie og det store opgør: ”Alle kan lære”.

Handicap og udviklingshæmning, nuancer vs. fordomme.

Forråelse i plejesektoren

Gentle teaching

Hvad former det gode liv?

Vi har desuden været på tur til Sølund Museum, hvor vi fik en rundvisning med fokus på synet på mennesker med udviklingsvariation gennem tiden.

Kernestof:

Schultz Larsen, Ole, Psykologiens veje, systime ibog, 2017:

Opdragelsen, familie og daginstitution <https://psykveje.systime.dk/?id=5165> (0,6)

Fra lydighed til selvstændighed p5190, <https://psykveje.systime.dk/?id=p5190> (3 ns)

Baumrinds fire opdragelsesstile p5188, <https://psykveje.systime.dk/?id=p5188> (3 ns)

Barnet i den senmoderne familie p5187, <https://psykveje.systime.dk/?id=p5187> (2,4 ns)

Daginstitutionen p5186, <https://psykveje.systime.dk/?id=p5186> (2,5 ns)

Småbarnet p5054 og hele kapitel 7 om selvkontrol, selvbevidsthed, prosocial adfærd, aggression og sproget <https://psykveje.systime.dk/?id=p5054> (8 ns)

Fra kap 9: Den operante betingning, Forstærkning af adfærden, straf er uhensigtsmæssig, Formning af adfærd og Vedligeholdelse af adfærd.

<https://psykveje.systime.dk/?id=5161#c11344>, (4,5 ns)

Etnocentrisme og kulturrelativisme, <https://psykveje.systime.dk/?id=5557> (1,4)

Kollektivism og individualisme: <https://psykveje.systime.dk/?id=5555#c12484> (3 ns)

Allports kontaktteori: <https://psykveje.systime.dk/?id=5556#c12489> (1,9 ns)

Det onde som frihed: <https://psykveje.systime.dk/?id=5627> (6,9 ns)

Riisager, Magnus: Psyk C, Grundbog til psykologi på C-niveau, Frydenlund 2022:

6.1: Stereotyper, fordomme og diskrimination:

<https://psykc.ibog.frydenlund.dk/?loopRedirect=1&id=245> (0,5 ns)

Hundeide, Karsten; Relationsarbejde i institution og skole, (De 8 samspilstemaer og Brug af samspilstemaerne), s. 45-49, 2010 (5 ns)

Mikkelsen, Henrik Hvenegaard: Børnevælde. Antropologens håndsrækning til

maste forældre, s. 45-49. Grønningen 1, 2023 (2 ns)

Mcgee, John j. og Marge Brown: Gentle teaching, Nænsom læring – en introduktion s. 2-5. Sødisbakke, september 2010. (3 ns)

Internetsider og artikler:

Staal, Christian: (Udklip fra) De vigtigste koncepter fra bogen ”At tænke – hurtigt og langsomt” (2011) af Daniel Kahneman, 15.12.2017,
<https://christianstaal.com/category/psykologi-2/system-1-og-2/> 1,2 (ns)

Andersen, Maria, Psykologiprofessor - Sådan motiverer vi os selv og andre,
www.au.dk, 2012. (2 ns)

Fakta og analyser om demens, Alzheimerforeningen, september 2022.
<https://www.alzheimer.dk/viden-om-demens/fakta/> (Sidst besøgt 28.4.26) (1 ns)

Afstemt pædagogik og demens – en integreret tilgang. Personcentreret omsorg, Kidwoods blomst og Low arousal. Fra: <https://low-arousal.dk/afstemt-paedagogik-og-demens/> (Sidst set 28.4.26) (2,6 ns)

Personcentreret omsorg. <https://videnscenterfordemens.dk/da/personcentreret-omsorg> (Sidst set 28.4.26) (1,6 ns)

Fakta om handicap: <https://handicap.dk/politik/analyse-fakta-om-handicap/fakta-om-handicap> (Sidst besøgt 28.4.26) (1,1 ns)

Kristensen, Kim: Udviklingshæmning
<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/boern/sygdomme/vaekst-og-udvikling/udviklingshaemning/> (Sidst besøgt 28.4.26) (4,1)

Social- og boligministeriet: De danske grundprincipper på handicapområdet.
<https://www.sm.dk/arbejdsomraader/handicap/handicappolitik/de-danske-grundprincipper-paa-handicapomraadet> (Sidst besøgt 28.4.26) (1 ns)

Tedtalk:

TedTalk: Robert Waldinger: Hvad former et godt liv? Lærdom fra den længste undersøgelse om lykke, Novemer 2015 (2ns)

Supplerende stof:

Der har her været fokus på pædagogisk psykologi og børne- og familiepsykolog ud fra et praksis- og anvendelsesorienteret perspektiv.

Lytzen, Maria: Har handicappede bedre eller dårligere levevilkår i andre lan-

de?, <https://www.tv-glad.dk/har-handicappede-bedre-eller-daarligere-levevilkaa-i-andre-lande/>, 22.2.23. 1,7 ns.

Udklip fra Skanderborg Leksikon: Et liv så nær det normale som muligt.
<http://www.skanderborgleksikon.dk/index.php/S%C3%B8lund> , Sidst set 15.4.25.
1,6 ns.

Handbjerg, Rasmus: Udklip fra: På tidsrejse i ældreplejen: Afsnittet: ”Tidlige sygehjælper: Det blev deres eget hjem”, Dagbladet FOA, 20.12.2020,
<https://fagbladetfoa.dk/migrated-articles/2020/12/03/paa-tidsrejse-i-aeldreplejen-fra-fattiggaarde-til-lifte-i-loftet/>, 0,7 ns.

Dalgas, Julie: Alarmerende« ny rapport: Børn bliver skældt ud og sat i skammekrogen i børnehaven, Berlinske tidende, 18. september 2019 (2 ns)

Rasmussen, Marianne: Flyt fokus. Samvær og trivsel i børnehaven.
<https://adhd.dk/wp-content/uploads/sites/2/2018/02/Flyt-fokus.pdf> (1,5 ns)

Lentz, Jakob: En faglig tilgang til arbejdet med børn som mister deres selvkontrol, <https://lowarousal.dk/boern/> (Sidst besøgt 28/4 2026) (5,8 ns)

Vi er vidne til et offentligt omsorgssvigt i institutionerne mener professor i børns udvikling, 28 juli 2017, <https://min-barsel.dk/nyheder/vi-er-vidne-til-et-offentligt-omsorgssvigt-i-institutionerne-mener-professor-i-borns-udvikling> (Sidst besøgt 28.4.2026) (1 ns)

Tonaberg, Signe, Læringen ligger i lommen på flyverdragten, KP magasin, 16. februar 2016.docx (2 ns)

Hansen, Allen Spangsberg: Forråelse og dårlig kultur er ikke kun på to botilbud: - Vi taler hele tiden om de her borgere som en udgift (Udklip), TV2 nyhederne, 3.11.2023 <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2023-11-02-forraelse-og-daarlig-kultur-er-ikke-kun-paa-to-botilbud-vi-taler-hele-tiden-om-de-her-borgere-som-en-udgift> (3 ns)

Kamp, Mikkel: Forsker til uddannede pædagoger: I skaber en praksis af høj kvalitet, Udgivet den 29. juli 2017. Opdateret den 28. marts 2025,
<https://bupl.dk/paedagogik-og-profession/forskningsunivers/forsker-til-uddannede-paedagoger-i-skaber-en-praksis-af> (2,1 ns)

Soelberg, Lise mfl.: Unge som Kristoffer mydrer ind i børnehaverne: Jeg er hurtig på boldbanen, men de uddannede har nemmere ved 'det dybere', 6. august 2024. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/unge-som-kristoffer-mydrer-ind-i-boernehaverne-jeg-er-hurtig-paa-boldbanen-men-de> (1,6 ns)

Pernille Mainz, ”Pædagog-formand: Udsatte spædbørn skal væk fra mor og far og tidligt i vuggestue”, Politiken, 2020 (1,8 ns)

Metodepixi

Vi har set følgende TV-udsendelser

TV2: Eksperimentet med vores børn del 1 og 2 (13 ns)

DR2: Indefra med Anders Agger: Plejehjemmet Dagmarsminde (6ns)

TV2: Børnehok på plejehjemmet, (4 ns)

DR.dk: Wingman. Sæson 1, episode 1, Korsfæstelsen. (4 ns)

DR.dk: De åndsvages historie (3), Det store opgør. (4 ns)

TV2: (Udklip fra) Daginstitutioner bag facaden, 2019 (2 ns)

TV2: (Udklip fra) Plejehjemmene bag facaden, 2020 (1 ns)

TV2.dk: (Udklip fra) Operation X: Nødråb i natten, del 1. (2 ns)

Videoer:

Rasmussen, Marianne: Flyt fokus: Positiv opmærksomhed og samarbejde, Filmkompaniet for Center for ADHD,

<https://youtu.be/RPVUQAFLqcs?si=JFqVJHqDq6PXHU1j>

Hvem er Bo Hejlskov? (Gode råd til forældre med særligt sårbare børn, video 1-4/4 og 5) <https://youtu.be/4s1a5JWfb-A>

Filmklip fra Supernanny: <https://youtu.be/3E7PB5Zn0XI> og

<https://youtu.be/iySIFOBjU?si=Peln5MsK2Wed1lMt>

Lentz, Jakob på YouTube:

Low Arousal tilgangen på 18 minutter. Fagligheden bag håndtering af bekymrende adfærd, <https://youtu.be/zB87NSQD-c?si=rv1Ez7OyzzfpwZvf>

ICDP i praksis, 14.02.2011: https://www.blivklog.dk/icdp-pa-barnets-praemisser/?gclid=EAIaIQobChMIton2bC25wIVw-J3Ch31kAe_EAAYASAAEgIfGvD_BwE

Christophersen, Michael og Marie Bille: Har de det godt nok, børnene? 1.11.2018

<https://bupl.dk/paedagogik-og-profession/har-de-det-godt-nok-boernene>

Hagemann, Steffen: Skolens pres rykker ind i børnehaven, 1.3.2019:

<https://bupl.dk/paedagogik-og-profession/forskningsunivers/skolens-pres-rykker-ind-i-boernehaven>

Rutinepædagogik i de danske daginstitutioner, Professionshøjskolen UCC, 25. januar 2016, Nu på Emu: <https://emu.dk/dagtilbud/laering/viden-og-inspiration/rutinepaedagogik>

Andre materialer:

Demenstests

<https://videnscenterfordemens.dk/da/brief-assessment-impaired-cognition-basic>

<https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/helbred/demens/demenstest>

Kernestofområder:

Socialpsykologi

– social adfærd, gruppepsykologiske processer, inklusion og eksklusion samt social indflydelse

– kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier

	<p>– social kognition, herunder stereotyper, fordomme og diskrimination – kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil</p> <p>Udviklingspsykologi – menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur – tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens</p> <p>Kognition og læring – psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse – følelser og kognition – perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen</p> <p>Der er læst ca. 125 sider i dette forløb + korte videoer</p>
Omfang	28 moduler a 60 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Kompetencer Faglige Lytte Læse Diskutere Formidling Almene (tværfaglige) Analytiske evner Overskue og strukturere</p> <p>Læreplanens mål: <i>Socialpsykologi</i> Social kognition, herunder stereotyper, fordomme og diskrimination Kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil</p> <p><i>Udviklingspsykologi</i> Menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, og kultur Tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens</p> <p><i>Kognition og læring</i> Psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse</p> <p>Psykologisk metode – undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation,</p>

	interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data. 2.3. Supp
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Individuelt arbejde Lærerstyret undervisning Virtuelle arbejdsformer

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 3	Kærlighed og parforhold
Indhold	<p>Om forløbet:</p> <p>De fleste mennesker indgår i parforhold i løbet af livet. Parforholdet er en faktor der påvirker psykisk og fysisk sundhed og livskvalitet. Det er en tilknytningsrelation der giver tryghed og stabilitet. Men ved konflikter kan det skabe mistrivsel, øge stress og påvirke både i privat- og arbejdslivet. Vi har derfor i dette forløb undersøgt kærlighed og parforhold fra forskellige vinkler. Vi startede med forelskelsens sommerfugle i maven og sluttede med skilsmisse og højkonflikt i parforholdet. Derimellem har vi udforsket, hvad der kendetegner det senmoderne parforhold, og ikke mindst hvad der skal til for at få kærligheden til at vare ved.</p> <p>Vi har været omkring følgende emner:</p> <ul style="list-style-type: none">- Forelskelse- Biologiske og kulturelle perspektiver på kønsforskelle og datingadfærd- Barndommens betydning for parforholdet, tilknytning i voksenalderen- Det senmoderne parforhold- Kærlighed i andre kulturer- Jalousi og utroskab.- Polyamori og net-dating- Kommunikation- Monogami vs. polygami- Utroskab- Skilsmisser- Højkonflikt og vold i parforholdet <p>Kernestof: Fra Larsen, Ole Schultz, Psykologiens veje i-bogen: Dorothy Tennovs undersøgelse, https://psykveje.systime.dk/?id=5893#c14512 (0,7 ns) Ren kemi, https://psykveje.systime.dk/?id=5893#c14575 (1,9 ns) Forelskelse (som ideal og brevkasseteksten), https://psykveje.systime.dk/?id=5893 (1 ns)</p>

Kønnet som biologi, <https://psykveje.systime.dk/?id=4828> (2,7 ns)
Kønnet som kultur, <https://psykveje.systime.dk/?id=4827> (6,6 ns)
Parforholdet, <https://psykveje.systime.dk/?id=c12311> (2,2 ns)
Kærlighedens tre komponenter, <https://psykveje.systime.dk/?id=p5474> (1,5 ns)
Kollektivism og individualisme, <https://psykveje.systime.dk/?id=c12484> (2,9 ns)
Kulturelle forskelle og konflikter, <https://psykveje.systime.dk/?id=5555&L=0> (1,7 ns)
Forskellige tilknytningsstile: <https://psykveje.systime.dk/?id=5478> (2 ns)
Utroskab (Stop ved kærlighed vs. seksualitet):
<https://psykveje.systime.dk/?id=5907#c14632> (2,6 ns)
Aftalt nonmonogami: <https://psykveje.systime.dk/?id=5907#c14638> (1,7 ns)
Forbrugsjagt: <https://psykveje.systime.dk/?id=5900#c14661> (1 ns)
Transaktionsanalyse, <https://psykveje.systime.dk/?id=5448> (2,3 ns)
Konflikttrappen, <https://psykveje.systime.dk/?id=5444#c12161> (1,2 ns)
Afspænding, jegsprog og cirkulær forståelse:
<https://psykveje.systime.dk/?id=5444#c12159> (2 ns)
Akutte traumatiske kriser, <https://psykveje.systime.dk/?id=5590#c12589> (1,3 ns)
Kriseforløbet i den akutte krise, <https://psykveje.systime.dk/?id=5590#c12587> (2,3 ns)

Pedersen, Christian Skjødt, Evolutionspsykologi:
At vælge en partner: <https://evolutionspsykologi.systime.dk/?id=157> (STOP ved afsnittet "Har jeg en chance"). (4,5 ns)
Er vi virkelig monogame og Kønsforskelle i jalousi: <https://evolutionspsykologi.systime.dk/?id=159#c578> (2,6 ns)
Hanner og hunner: <https://evolutionspsykologi.systime.dk/?id=143> (0,5)
Kønsforskellenes oprindelse og forældreinvesteringsteorien:
<https://evolutionspsykologi.systime.dk/?id=156> (3,5 ns)

Quorning og Jensen, Undersøgelser i psykologi,
Påvirker din tilknytningsstil dine kærlighedsforhold?, <https://undersogelseripsykologi.systime.dk/?id=176> (2,4 ns)

Riisager, Magnus mfl, PsykB, Frydenlund 2023,
Mange slags kærlighed, <https://psykb.ibog.frydenlund.dk/?id=305> (1,7 ns)

Høgh Olesen, Tilknytning i voksenlivet, I 20 psykologiske eksperimenter, 2011 (2 ns)

Weirsøe, Bodil, "Girafspog. Empatisk kommunikation i pædagogernes arbejde", 2002 (3,8 ns)

Marchal, Anja: Børn og skilsmisse, praktikerens guide, Samfundslitteratur 2017 s. 21-23, s. 36-37 og 73-75 (i alt 6 ns)

Supplerende artikler. (Fokus på det praksis- og anvendelsesorienterede Teori, forskning og aktuelt stof om kærlighed og parforhold):

Due, Matthias Stølen, "Fejlkommunikation - Kæmp for kærligheden", [Kommunikationsforum.dk](http://kommunikationsforum.dk), ukendt årstal. (5,8 ns)

Laursen, Steen Møller, "Tale-lytte-teknikken", "https://agape.dk/parvis_viden/tale-lytte-teknikken/" (1,6 ns)

Holst, Nanna, "Hvad betyder nonbinær og transfeminin?", www.tv2.dk, 2019 (1,3 ns)

Sommerand og Mortensen, "Danske mænd finder kærligheden i Asien - kvinderne finder den i Europa", Berlingske, 2017 (2,2 ns)

Rasmussen, Lars Igum, "Stik imod vores biologi: Vi tror fortsat på det livslange monogame parforhold", Politiken, 2019 (1,6 ns)

Nielsen, Thomas, "Skilsmisse eller skænderier: Hvad er værst?", Forskningsnyt, 2004 (1,6 ns)

Ukendt forfatter, "Partnerdrab er kulminationen på massiv psykisk vold", danner.dk, ukendt årstal (1,8 ns)

Øvreberg, Elizabeth, "Forelskelse kan også være fornuftig", Videnskab.dk, 2011 (1,7 ns)

Mathiasen, Marie Holm, "24 årig er en non-binær transperson - Sådan møder du en LGBT person uden at jukke i spinaten", www.zulu.tv2.dk, 2019 (3,1 ns)

Juul, Stine: "Er du blevet ghosted? Her er, hvad du kan gøre ved den ødelæggende dating-tendens", P3, 28. november 2024 (2,5 ns)

Korsholm, Søren: Et centralt spørgsmål fra barndommen går igen i dine parforhold, Politiken, 25. november 2025 (7,5 ns)

TV-udsendelser:

DR2: Kærlighedens laboratorium: Sindssygt forelsket", DR2, 2012 (29 min) (3,2 ns)

DR3: Gift ved første blik", sæson 1 afsnit 1, 2013 (39 min) (4,3 ns)

DR: "Dig, mig og jalousi", sæson 1, episode 1:15. september 2025, https://www.dr.dk/drtv/serie/dig-mig-og-jalousi_544209 (4 ns)

DR1: Ekstremt normalt: Mere end én kæreste, Sæson 1, episode 1, 3. januar 2026, https://www.dr.dk/drtv/episode/ekstremt-normalt_-mere-end-en-kaereste_566130 (6,4 ns)

DR2: Kærlighedens laboratorium: Knuste hjerter, 2012 (29 min) (3,2 ns)

DR1: Indefra med Anders Agger (Sæson 11): Kvindekrisecenter (1). Det starter med makeuppen", 2023 (36 minutter) (5 ns)

YouTube og korte videoer:

Graneberg, Benjamin, "Med Darwin på dating", 2014:

<https://www.youtube.com/watch?v=c3fZSqmktwo> (1,3 ns)

SES – samarbejde efter skilsmisse, "Ses one på 2 minutter": <https://www.sesfamily.com/dk/da>

Kort klip om det arrangerede indiske ægteskab på youtube "Arranged marriages in India First wedding then love " Arranged marriages in India - First the wedding, then the love

	<p>Kort klip om danske mænds ægteskaber med thailandske kvinder fra programmet "Købt fri til kærlighed" 48 timer - Købt fri til kærlighed (hele udsendelsen) FULL, HQ</p> <p>Kort klip om forelskelse og parforhold på tværs af landegrænser fra programmet "Grænseløs kærlighed" 20 år og klar til at blive gift Grænseløst Forelsket discovery+ Danmark</p> <p>Kort klip fra "Gift ved første blik" (Tanja vil helt ind til benet af Benny), DR1, 2023</p> <p>Kort klip fra "Fede forhold" (Tina er forfølgeren, Thomas er tilbagetrækkeren) DR1, 2024</p> <p>Kernestofområder:</p> <p>Socialpsykologi</p> <ul style="list-style-type: none">– kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier– kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil <p>Udviklingspsykologi</p> <ul style="list-style-type: none">– menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur– tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling <p>Kognition og læring</p> <ul style="list-style-type: none">- følelser og kognition <p>Personlighed og identitet</p> <ul style="list-style-type: none">– selv, identitet og personlighed– individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer <p>Psykologisk metode</p> <ul style="list-style-type: none">– undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data. <p>Der er læst ca. 122 normalsider i dette forløb.</p>
Omfang	28 moduler
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Lytte• Læse• Skrive• Diskutere• Projektarbejde• Formidling• Almene (tværfaglige)• Analytiske evner• Kommunikative færdigheder

	<ul style="list-style-type: none">• Overskue og strukturere
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Gruppearbejde• Individuelt arbejde• Lærerstyret undervisning• Pararbejde

Titel 4	Kriminologi og retspsykologi
Indhold	<p>Vi har i dette forløb arbejdet med kriminologi og retspsykologi. Vi har beskæftiget os med følgende temaer:</p> <p>Årsager til kriminalitet Kriminalitet og ondskab Kriminalitet og psykiske lidelser Kriminalitet som gruppeproces – bandekriminalitet Økonomisk kriminalitet Sexisme, kærestevold og partnerdrab. Straf, resocialisering – og behandling Vidnepsykologi og hukommelse</p> <p>Kernestof: Bjørnstrup, Victor, Tobias Matthiesen og Oliver Boserup Skov, "Fra drenge- streger til bandekrig", 2018. Heri: Socialisation, 4 grundlæggende kriminalitets- former, Merton, Sutherland og Hirschi. (5 ns)</p> <p>Ravnkilde, Lise (Uddrag fra), Ret og rimelighed, - retssystem, retfærdighed og kriminalitet, System 2022, heri: Kap. 3.2, Formålet med at straffe https://ret.systime.dk/?id=149 (2,6 ns)</p> <p>Schultz Larsen, Ole, Psykologiens veje, systime ibog, 2017: Den forsigtige og den risikovillige type, https://psykveje.systime.dk/?id=4852 (1,6 ns) Det onde som frihed, https://psykveje.systime.dk/?id=p5627 (7 ns) Moralsk frakobling, https://psykveje.systime.dk/?id=5628 (3,5 ns) Hvad er en gruppe? https://psykveje.systime.dk/?id=5536 (4 ns) Rosenthaleffekten, https://psykveje.systime.dk/?id=5237#c13267 (1 ns) Phillip Zimbardo og virkelighedens fængsel, https://psykveje.systime.dk/?id=p5629</p>

(3 ns)

Opmærksomhed: <https://psykveje.systime.dk/?id=5238> (4 ns)

Peception, top down- og bottom up-processer

<https://psykveje.systime.dk/?id=5237> (3 ns)

Kan vi stole på det, vi husker? c11549, herunder genkaldelse, glemsel og fortrængning – myte eller realitet. <https://psykveje.systime.dk/?id=c11549> (5 ns)

Riisager, Magnus, Psyk C ibogen, Frydenlund.dk, 2022

Social Identitetsteori, <https://psykc.ibog.frydenlund.dk/?loopRedirect=1&id=181> (2 ns)

Riisager, Magnus mfl, PsykB, Frydenlund 2023,

Forhørsteknikker og interviewmetoder, <https://psykb.ibog.frydenlund.dk/?id=350> (0,5 ns)

Det kognitive interview, <https://psykb.ibog.frydenlund.dk/?id=371> (1 ns)

Det udvidede kognitive interview, <https://psykb.ibog.frydenlund.dk/?id=370> (1 ns)

Afhøringen af gerningsmænd (Stop før boksen ”brug din viden”),
<https://psykb.ibog.frydenlund.dk/?id=369> (1 ns)

Vaaben, Line og Asser Hedegaard: En forudsigelig forbrydelse, 2022, s. 7-9, 64-70 og 73-77. (15 ns)

Poole, Chris: Psykiske teknikker som værn mod vold, s. 37-44, (8 ns).

Videnskabelige artikler (med forskning/teori):

Sjøgreen, Kristian: Hvorfor er mænd mere kriminelle end kvinder? Videnskab.dk, 2018 (2,2 ns)

Ukendt forfatter: Ni ud af ti i Vestre Fængsel er psykisk syge, Arbejderen 9.1.2014 (1,8 ns)

Wahantalo, Björn: Sverige har fængsler for ADHD-ramte, Information, 27.04.2011(3 ns)

Jarlskov, Celine: Unge og rusmidler, Det kriminalpræventive råd <https://dkr.dk/ungdomskriminalitet/unge-og-rusmidler> (Sidst set 28.4.26) (2,3 ns)

Kan en psykopat selv gøre for det, 30.01.14, Videnskab.dk (5 ns)

Sangild, Torben: (Udklip fra) Magt ændrer din hjerne, Zetland, 7.7.2017, (3,3 ns)

Rapport: Stereotype forestillinger om voldtægt og holdning til samtykke, Det kriminalpræventive råd, København 2023. (Indledning, hovedresultater, samtykke, voldtægtsmyter) (4 ns)

Hvad er seksuelle overgreb? Reaktionen under og efter overgrebet, Center for voldtægts ofre, <https://www.voldtægt.dk/udsat-for-overgreb/>. (3,7 ns)

Danmarks fængsler: Ud af kriminalitet, <https://xn--danmarksfngsler-5lb.dk/straf/faengsel/ud-af-kriminalitet>. (2,4 ns)

Karkov, Rasmus, Trætte dommere dømmes hårdt, Videnskab.dk, 18.04.2019 (2 ns)

Internetsider:
Kriminalitet og straf, tema 5: <https://gymnasie.kenddinret.dk/tema-5/>. (1 ns)

Supplerende stof:
Fokus har her været på retspsykologi, klinisk psykologi og det praksis- og anvendelsesorienterede.

Nissen, Stine Kærgaard: Han stod med en pistol mod hovedet. I dag virker det som en fuldstændig sindssyg situation, Politiken 2022 (4ns)

Bonnerup, Tore og David Sausdal: Et bandedrab om ugen, Vid og sans.dk, 15.2.2023 (3,8)

Ritsau: Loyal to Familia blev forbudt - men konflikterne fortsatte, 28 aug. 2021 (1 ns)

Elkjær, Bo: Novo Nordisk har rigeligt råd til ikke at bruge illegal arbejdskraft, 30.6.2024, (1,2 ns)

Olsen, Michael: I mit eget hoved er jeg meget svær at snyde – der tog jeg godt nok fejl. Politiken, 5. februar 2024 (1,9 ns)

Koeller, Camille: Marine Le Pen idømt flere års fængsel i stor svindelsag – udelukkes fra politik i fem år, Berlinske.dk, 31.3.25 (1,3 ns)

Nielsen, Marie Ravn: Otte kvinder fortæller om Martin Brygmans grænseoverskridende adfærd, Dr.dk, Nyheder, 10.6.24 (2,9 ns)

Wedel, Kristiane Wedel: Luna havde i flere år sex med sin partner, selv om hun ikke havde lyst, Politiken, 28.3. 2025 (4,2 ns)

Rasmussen, Christian Sejer; Sådan afslører du en løgner, TV2.dk, 5. marts 2014 (3 ns)

Frich, Morten: Peter Madsen viser ingen tegn på anger og medfølelse, Information, 9. marts 2018 (2,8 ns)

Lilleøre, Anette: Hvorfor bliver nogle kvinder tiltrukket af forbrydere som Peter Madsen? Kristeligt dagblad, 22.08.18 (2,4 ns)

Christensen, Andreas E.: Skud affyret ved højlys dag midt i Aalborg: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/skud-affyret-ved-hoejlys-dag-midt-i-aalborg-jeppe-hoerte-fire-brag-og-fik-kunderne-i-sikkerhed>, (1,3 ns)

Bank, Frederik M.: Nye regler for fodlænker træder i kraft, dr.dk, 15.2.26 (0,8 ns)

Vester, Trine og Emil Mortensen: Familie kræver svar efter dødsfald i fængslet: 'Det gør ondt hver eneste dag', <https://www.dr.dk/nyheder/indland/familie-kræver-svar-efter-doedsfald-i-faengslet-det-goer-ondt-hver-eneste-dag> (1,9)

Ørregaard, Martin : USA-korrespondent: Der er intet, der tyder på, at den dræbte demonstrant var voldelig, <https://www.dr.dk/nyheder/udland/usa-korrespondent-der-er-intet-der-tyder-paa-den-draebte-demonstrant-var-voldelig> (1 ns)

”Metodepixi”: lærerproduceret tekstsamling om psykologisk metode og kritisk vurdering af psykologiske undersøgelser samt etik.

TV-udsendelser:

DR1, Kriminelt: Vaneforbryderen fra Vendsyssel (4 ns)
DR2: Dokumentar "Forskning på kanten - Ondskab", 2011 (4 ns)
DR1, Kriminelt: For syg til fængsel, december 2020 (4 ns)
DR1, Kriminelt: Farvel til Bandelivet, Marts 2020 (4 ns)
DR1, Kriminelt: Mit liv som svindler, sæson 2, episode 3. (4 ns)
DR1: Dokumentar "Med døden til følge", 2011 (8,5 ns)
TV2: Fængselsbetjenten, 2018, (2 ns)
DR1: Kriminelt: Fra fængsel til frihed, Sæson 6, episode 5. 27. marts 2025 (4 ns)
DR2: Hjernevask. Kan du stole på din hukommelse? (7 ns)
DR1: Indefra med Anders Agger - Børnehuset: Afhøringen, sæson 1, episode 2 (5 ns)

TED TALK med Elisabeth Loftus: How reliable is your memory? (2,5 ns)

Korte videoer/filmklip:

Straffens formål: <https://vimeo.com/141041407>

Oskar, Behandling af kokainmisbrug, Behandlingscenter Tjele

Pårørende – kokainmisbruger, Behandlingscenter Tjele.

Hvad er samtykke, sex og samfund, [Hvad er samtykke?](#)

Lev uden Vold, konference 8.9.2021, Behandling af voldsudøveren.

<https://www.youtube.com/watch?v=gQmB4K-KU18>

YouTube: Mere om Ali:

<https://youtu.be/s2WNMXLnZuw?si=RfM91vw5t972m3IT>, Minuttal 42-47.

Underdanmark: Migranternes bagmænd, Sæson 1, episode 2:

https://www.dr.dk/drtv/episode/underdanmark_-migranternes-bagmaend_480685

De første 4 minutter.

Dr.dk: Kim afsoner i fodlænke:

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/video-kim-afsoner-i-fodlaenke-jeg-slipper-det-skamfulde-med-skulle-i-faengsel>

YouTube: The standford prison was one of the most disturbing studies ever,

<https://youtu.be/IRR7CwdHxUE?si=HQMLLvZoD7JxYj51>

Andre materialer:

Afhængighedstest

Kernestofområder:

Socialpsykologi

Social adfærd, gruppepsykologiske processer, inklusion og eksklusion samt social indflydelse

Social kognition, herunder stereotyper, fordomme og diskrimination

Udviklingspsykologi

Menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø,

	<p>køn og kultur. Tilknytning, omsorg og familiens betydning for udviklingen, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens.</p> <p><i>Kognition og læring:</i> Psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholdes betydning for læring, motivation og hukommelse Følelser og kognition Perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen</p> <p>Personlighed og identitet – selv, identitet og personlighed – individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer</p> <p>Der er læst ca. 180 sider i dette forløb</p>
Omfang	22 moduler a 60 minutter
Særlige fokus-punkter	<p>Kompetencer: Faglige Lytte Læse Diskutere Formidling Almene (tværfaglige) Analytiske evner Overskue og strukturere</p> <p>Progression: At kunne redegøre for psykologiske teorier, begreber og undersøgelser. At kende forskel på "hverdags psykologi/egne erfaringer" og psykologisk teori. At kunne finde psykologiske problemstillinger i aktuelt stof. At kunne besvare psykologiske problemstillinger ved at bruge den psykologi, som I møder i undervisningen.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Individuelt arbejde Lærerstyret undervisning Virtuelle arbejdsformer